

Két ismeretlen Szigligeti-levél

Szigligeti Edének, a neves színész-színműírónak, két érdekes levele maradt fenn a kolozsvári unitárius kollégium kéziratárában (Gedő László levelezése 1279. sz.). A pályája kezdetén álló Szigligeti az egyikben a neki adományozott emléktollat köszöni meg, a másikban előfizetők gyűjtésére kér fel két kolozsvári fiataalt, Gedő Lászlót és Nagy Miklóst. Mindketten melegen érdeklődtek az irodalom iránt, s Gedő László, mint szárnyát próbálgató költő otthonos volt az írók és színészek társaságában. Atyja, Gedő József táblabíró, Kazinczy Ferencnek és Bölöni Farkas Sándornak volt levelezőtársa. A majdnem gyermekfővel, 21 éves korában elhalt Gedő László több kötetre terjedő drámatöredéket és verset hagyott maga után kéziratban. (L. a kolozsvári unitárius kollégium kéziratárában).

Kegyes jóakaróim!

A' költőnek legédesebb bére, ha keblének virágaira részvét' gyöngyei harmatoznak; ha az őt emésztő láng rokon érzelmeket gyujt; ha önalkotta kis világában mások is örömet mulatnak; ha szellemi gyermekait barátságos karok fogadják; ha botlásait nem gúny' és kaczaj tárgyává czégérezik-ki, hanem örvénypontokat, mellyeket kerülnie kell, ha elsüllyedni nem kíván. — Önök, kegyes jóakaróim, illy drágabért nyújtottak nekem: emléket, melly örökre beirta magát szívembe, 's mellyet legbecsesebbé tőn előttem a' hozzá mellékelt irat; ez tanúlevele, hogy értök kezéből jött.

Mit érzettem akkor, midőn tagtársaim' — barátaim' — körében Fánecsy úr baráti csókkal sziveskedett azt átnyujtani; ne kérdjék, kegyes jóakaróim: a' meglepetés olly nagy és váratlan volt, a' millyen gyöngé eszméletem; szeimeim előtt összefutottak a' betűk, 's hálámat csak töredezett szavakban rebeghetém el. — Eszméletem viszatért, — de vele annak érzete is: hogy illy ritka megkülönböztetésre igen-igen csekélyek érdemeim; hogy a' tanulót mestert illető jutalom érte, hogy a' pályázó még messze a' czéltől olly díjat kapott, millyet csak pályáját szerencsésen megfutott érdemel: de itt is édes megnyugtatóm lőn a'levél, mellynek csak akkor valék képes szavait tökéletesen megérteni: 's én e' becses pályaemléket, úgy, a' mint önök küldeni kegyesek, habár pirulva, elfogadhatom.

Köszönetem és hálám' soha ki nem fejezhető szavai helyett tudom, örömebb veszik, kegyes jóakaróim fogadásomat; melly, ha eddig tán homokba lett volna írva, ezen emléktollal életkönyvembe örökre beiratott: Nemzeti színpadunknak legyen szentelve egész életem, mellynek én olly keveset áldozék, 's melly eddig is olly sok édest nyujtott nekem; ennek legyen bűvárja; 's ha bár a' kétes habok alája temetnek: fenn fog lebegni vigasztaló angyalomul a' méltánylásnak e' drága emléke.

Pesten, Novemb. 15 dikén 1838

Szigligeti Ede

Címzés a borítékon: *Pestről. Tekintetes Nagy Miklós és Gedő László t. t. uraknak, mély tisztelettel. Kolozsvárott.*

Pest, Január. 26. 1839.

Tekintetes urak!

Magyar literatúránkban eddig elé többnyire vagy könyvárusi, vagy előfizetési uton jelentek meg a' könyvek. A' könyvárusok, rosszul fizetnek: én pedig szegény legény létemre, iratimból élek; így a' másik uthoz kelle folyamodnom s bátor vagyok némelly kegyes jóakaróimat felszólítani, hogy szinpadról ismeretes szinművem' kijöhetését kegyes előfizetéssel eszközölni méltóztassanak. A' kiadandó szinművek: „Pókaiak — Vazúl — Aba“. E három szinmű egy kötetben finom fiumei velinen, vastag congrényomatu borítékban a jövő 1839 diki pesti martiusi vásárra jelenend meg; egy példánynak ára 2 pengő forint leend. Kérem tehát a tekintetes urakat, mély tisztelettel, kegyeskedjenek vállalatomat elősegíteni, s azon fényes kört, mellyben élnék előfizetésre felszólítani; az előfizetők nevét szerencsémnek tartandóm könyvem végére sorozhatni: e' végre kérem, az előfizetők nevét 's az előfizetési díjat jövő Februárius' végéig hozzám leküldeni. Ezen szinművek egyikét, a Pókaiakat Erdélynek szándékom ajánlani.

Mint hogy önök literatori éltemen némi felsőségi jogot érdemeltek, bátor vagyok önöket mostani munkálatimról tudósítani. Ma kerül szinpadra Rontó Pál bohózatom. Önök talán fejet fognak csóválni: e' végre a' czélt megmondom önöknek. Színházunk mindedig jövedelem szükében szenved: a' parodia leggyümölcsözőbb. Én magam sem vagyok a' bohózatok barátja, sőt ha lehetne számüzném mind a' szinpadról: de intézetünk álhatása becsesebb mindennél — 's a' bohózat ha a' természetesség határai közt marad, 's nem éppen a' legaljasabb, 's ha a' vígjátékból csupán énekei s tüneményei által különböznek, nem tartom végveszélynek az izlésre. De nálunk mindezek fölött egy magasabb czél teszi szükségessé a' parodiát, 's ez a' magyar muzsika; ennek magvai ott leginkább hintetik el, 's ebből biztosan reményelhetni magyar operák keletkezését: így szállott az olasz, német muzsika is azon polczra, mellyen most csudáltatik; eleinte is csak énekes játékok voltak. Azonban ne higyjék, hogy az időt erre fecserleném; az említett parodia két hetembe került 's nem egy hamar veszem magamat ujra parodia írásra, bár igazán megvalván többet jövedelmez, mint 2—3 dráma. Most Romilda című drámán dolgozom, történeti az avarok és longobárdok köréből, és pesti Drámafüzérünk szerkesztésén.

Alázatos kérelmem megújítván, magamat kegyeikbe ajánlom
A' Tekintetes uraknak

alázatos szolgálók

Szigligeti Ede.

Címzés a borítékon: *Pestről. Tekintetes t. cz. Nagy Miklós és Gedő László uraknak. Kolozsvárott.*

Közli ISÁK JÓZSEF.